

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5CdoR/14/2025
Identifikačné číslo spisu:	7124220470
Dátum vydania rozhodnutia:	22.01.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:7124220470.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: B. X., nar. XX. X. XXXX, W., T. X, maloletý zastúpený v konaní kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Košiciach, dieťa rodičov - matky: B. T.G. W., nar. XX. X. XXXX, P., V. XXX/X, a otca: T. X., nar. X. X. XXXX, W., U. X, právne zast. JUDr. Petrom Kuzmom, advokátom, Svidník, Duklianska 642/8, za účasti P. W., nar. XX. X. XXXX, W., T. X, v konaní o zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti, o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia, o dovolaní matky maloletého proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 18. februára 2025 sp. zn. 15CoP/13/2025, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiadnemu z účastníkov náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Mestský súd Košice (ďalej len „súd prvej inštancie“ event. „prvoinštančný súd“) uznesením zo dňa 4. decembra 2024 č. k. 85P/159/2024 - 26 rozhodol nasledovne:

„Nariaďuje n e o d k l a d n é o p a t r e n i e , ktorým dočasne upravuje styk otca s maloletým B. X., nar.XX.X.XXXX takto:

Otec je oprávnený stretávať sa s maloletým B. každý týždeň v utorok a štvrtok od 16:00 hod. do 18:00 hod. a každý týždeň v nedeľu od 08:00 hod. do 18:00 hod., s tým, že otec je oprávnený prevziať maloleté dieťa v mieste bydliska maloletého, kam je povinný maloletého v čase určenom na ukončenie styku odovzdať. P. W., nar.XX.X.XXXX je povinná maloleté dieťa na styk s otcom riadne a včas pripraviť a otcovi ho odovzdať.

Neodkladné opatrenie bude trvať do právoplatného skončenia konania vo veci samej.“

1.1. Rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil podľa § 324 a nasl. zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (CSP) v spojení s § 2 zákona č. 161/2015 Z. z Civilný mimosporový poriadok, považujúc za veľmi dôležité pre priaznivý vývin dieťaťa, aby nedošlo k oslabeniu puta medzi rodičom,

ktorý nemá dieťa v osobnej starostlivosti a maloletým dieťaťom, obzvlášť, ak je predpoklad, že otec prejavil vážny záujem o zverenie dieťaťa do jeho osobnej starostlivosti. Vzhľadom k tomu, že doposiaľ neboli prešetrené pomery u otca a z doposiaľ vykonaného dokazovania vyplýva, že otec toho času nemá zabezpečené vlastné bývanie, aktuálne býva u svojej sestry, ďalej otec má nové zamestnanie, kde sa potrebuje adaptovať a prispôbiť sa pracovnému procesu a zabezpečiť si vlastný príjem, súd nevyhoviel návrhu otca v celom rozsahu a neupravil otcovi styk s maloletým aj s nočným prespávaním. Súd poukázal aj na vyjadrenie osoby - tety maloletého, v náhradnej starostlivosti ktorej sa maloletý nachádza o tom, že v domácnosti druhej sestry (kde býva otec) nie sú vhodné podmienky na bývanie dieťaťa, teda aj jeho prespávanie počas víkendov. Kvôli tomu, aby bol otec v pravidelnom kontakte s maloletým a aby si maloletý zvykol byť v pravidelnom kontakte so svojim otcom, súd dočasne upravil styk otca s maloletým v rozsahu uvedenom vo výroku uznesenia. Takto dočasne upravený styk rodiča s maloletým dieťaťom v rozsahu zodpovedajúcom charakteru neodkladného opatrenia bude zodpovedať skutočnému záujmu maloletého dieťaťa a zároveň bude rešpektovať právo rodiča podieľať sa na výchove maloletého dieťaťa. V konaní vo veci samej bude súd dôsledne skúmať osobu otca, jeho bezúhonnosť, jeho materiálne a bytové pomery, ako aj jeho výchovný vplyv na maloleté dieťa a následne o podanom návrhu otca na zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti rozhodne, pričom toto dokazovanie presahuje rámec konania o nariadení neodkladného opatrenia. Na základe doposiaľ vykonaného dokazovania, hlavne na základe prešetrenia pomerov kolíznym opatrovníkom napokon okresný súd dospel k záveru, že návrh navrhovateľa, otca maloletých detí, na dočasné zverenie maloletých detí do osobnej starostlivosti otca neodkladným opatrením nie je dôvodný, pretože otec neosvedčil svoj nárok na jeho nariadenie a nepredložil súdu žiadne dôkazy o skutočnostiach odôvodňujúcich nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy na živote alebo zdraví maloletého dieťaťa. Nebola splnená podmienka pre nariadenie neodkladného opatrenia, ktorou je naliehavosť dočasnej úpravy.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 18. februára 2025 sp. zn. 15CoP/13/2025 rozhodol tak, že:

„Mení uznesenie tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletým B., nar. XX.X.XXXX každý kalendárny týždeň vždy v utorok a štvrtok od 16.00 hod. do 18.00 hod. a vždy od piatka od 16.00 hod. do nedele do 18.00 hod.

Osoba, ktorej bolo dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti je povinná maloletého v určený deň a hodinu riadne pripraviť a v mieste svojho bydliska otcovi odovzdať.

Otec je povinný maloletého riadne a včas osobe, ktorej bolo dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti po skončení styku odovzdať.“

2.1. Odvolací súd v zásade vychádzajúc z koncepcie inštitútu náhradnej osobnej starostlivosti ako formy zabezpečenia náhradnej rodinnej starostlivosti o maloleté dieťa, najmä v rámci príbuzenských vzťahov vysoko pozitívne hodnotil snahu a ochotu osoby aktuálne zabezpečujúcej osobnú starostlivosť o maloletého, o jeho riadnu výchovu a výživu, bezpečie. Akceptujúc citový aspekt takéhoto vzťahu náhradnej starostlivosti považoval však za potrebné pripomenúť v tejto fáze konania, že tak ako je tomu v danom prípade, inštitút náhradnej osobnej starostlivosti je aplikovaný na prechodné preklenutie starostlivosti o dieťa, keď rodičia dieťaťa nie sú z objektívnych alebo subjektívnych dôvodov schopní, či ochotní o svoje dieťa sa starať, nie sú plnoletí, sú hospitalizovaní, na liečení a pod. Nech už sú dôvody dočasnej náhradnej osobnej starostlivosti akékoľvek, zákon vychádzajúci z potrieb a princípov spoločnosti vždy uprednostňuje starostlivosť rodičov pred starostlivosťou iných osôb, a preto prípadné zverenie do náhradnej starostlivosti má mať charakter dočasný, čo umožňuje rodičom dieťaťa usporiadať ich život tak, aby sa dokázali o dieťa riadne v budúcnosti starať. Pokiaľ pominú dôvody, pre ktoré bolo dieťa zverené do náhradnej starostlivosti môžu rodičia alebo jeden z nich kedykoľvek požiadať súd o zrušenie náhradnej starostlivosti a po preukázaní zákonných podmienok vykonaným dokazovaním vo veci samej môže dôjsť k sanácii rodičovských kompetencií. Súd pritom vždy rozhoduje v najlepšom záujme dieťaťa a posudzuje úroveň kvality starostlivosti rodičov, posudzuje citové väzby dieťaťa na rodičov a na osobu, v ktorej náhradnej starostlivosti sa dieťa nachádza a v závislosti od uvedeného dochádza autoritatívnym rozhodnutím súdu, buď k postupnému alebo i k promptnému navráteniu

osobnej starostlivosti rodiča o maloleté dieťa. Vychádzajúc z daných okolností odvolací súd považoval za osvedčené na účely nariadenia úpravy styku otca s maloletým dieťaťom neodkladným opatrením bezpečné prostredie nájomného sociálneho bytu poskytnutého otcovi Mestom Košice a Občianskym združením Úsmev ako dar, ktoré súčasne v tejto súvislosti poskytuje otcovi tzv. sprevádzanie, t. j. odbornú podporu a pomoc, okrem iného aj pri osvojovaní si rodičovských zručností. Čím sa stáva nedôvodnou námietka osoby vykonávajúcej náhradnú osobnú starostlivosť o maloleté dieťa obávajúca sa o rešpektovanie potrieb dieťaťa otcom. Od riadnej, i keď dočasnej úpravy styku otca s maloletým dieťaťom nariadeným neodkladným opatrením, odvolací súd očakával aj eliminovanie eskalovaných konfliktov medzi otcom a osobou vykonávajúcou náhradu osobnú starostlivosť v záujme maloletého dieťaťa s dôrazom na možný dopad na jeho riadny vývoj. Odvolací súd poukázal na to, že úprava styku otca s maloletým dieťaťom v autoritatívnom súdnom rozhodnutí predstavuje oprávnenie realizovať tento s dieťaťom vo vymedzenom rozsahu. Táto úprava má slúžiť na to, aby otec mal k dispozícii dostatočný časový priestor na budovanie plnohodnotného vzťahu s dieťaťom. Je na ňom ako tento potenciál využije a ponesie tiež zodpovednosť za dôsledky, ktoré jeho konanie vo vzťahu k výchove maloletého dieťaťa prinesie. Nad všetkým však stojí záujem maloletého dieťaťa, jeho zdravý vývoj, čomu majú účastníci, vrátane širšej rodiny prispôbiť svoje kroky. Odpútanie sa od osobného rodinného konfliktu pri primárnom zabezpečovaní záujmu maloletého dieťaťa je predpokladom pre dosiahnutie dohody pri jeho výchove, ktorú zákon vždy uprednostňuje.

2.2. Pokiaľ ide o odvolaciu námietku otca, resp. námietku zaujatosti kolízneho opatrovníka maloletého dieťaťa, tu odvolací súd, keďže táto z predmetného konania vo veci starostlivosti súdu o maloletého nevyplyvala, očakával plné rešpektovania úkonov a návrhov príslušného referátu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny a rešpektovanie nezastupiteľnej funkcie kolízneho opatrovníka, ktorý koná v záujme maloletého dieťaťa.

3. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala matka maloletého (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, argumentujúc tým, že súdy oboch inštancií nedostatočne zistili skutkový stav veci, vykonané dokazovanie bolo nedostatočné a rozhodnutie súdov nižších inštancií z tohto dôvodu nepreskúmateľné. Samotné dovolanie podané dovolateľkou predstavovalo polemiku o skutkovom stave veci, bez vyvedenia dôvodov prípustnosti predmetného dovolania.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu; dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

5. Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

6. Z citovaných ustanovení vyplýva, že právna úprava civilného sporového konania účinná od 1. júla 2016 naďalej vyžaduje, aby bol dovolateľ (okrem prípadov, na ktoré sa vzťahuje § 429 ods. 2 CSP), zastúpený advokátom. Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy sa (navyše) vyžaduje, aby podané dovolanie bolo spísané advokátom, teda osobou, ktorá je zapísaná v zozname vedenom Slovenskou advokátskou komorou (tento zoznam je dostupný na internetovej stránke www.sak.sk).

7. Právna úprava obsiahnutá v § 429 ods. 1 CSP ustanovuje osobitnú podmienku dovolacieho konania, bez splnenia ktorej dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum. Zákon túto podmienku nestanovuje iba v prípade dovolateľov uvedených v § 429 ods. 2 CSP.

8. Postup súdu prvej inštancie v prípade nesplnenia osobitnej podmienky dovolacieho konania (§ 429 ods. 1 CSP) upravuje § 436 ods. 1 CSP, podľa ktorého vtedy, keď má dovolanie vady podľa § 429 CSP a dovolateľ nebol riadne o povinnosti podľa § 429 CSP poučený v odvolacom konaní, súd prvej inštancie vyzve dovolateľa na odstránenie vád a poučí ho o následkoch neodstránenia vád dovolania.

9. Ustanovenie § 436 ods. 1 CSP predstavuje jedinú (výnimočnú) procesnú situáciu, v ktorej súd prvej inštancie prihliada na existenciu vád dovolania a dovolateľa vyzýva na ich odstránenie. Tento postup súdu prvej inštancie sa týka výlučne vád dovolania v zmysle § 429 ods. 1 CSP a ich výskytu v prípade absencie (alebo nedostatočného) poučenia dovolateľa odvolacím súdom.

10. V prejednávanej veci z obsahu spisu vyplýva, že matka maloletého napadla dovolaním uznesenie Krajského súdu v Prešove z 18. februára 2025 sp. zn. 15CoP/13/2025. Toto rozhodnutie, ktoré podľa doručenky prevzala 19. marca 2025, obsahuje riadne poučenie o prípustnosti dovolania, lehote na podanie dovolania, o náležitostiach dovolania a povinnom zastúpení advokátom v odvolacom konaní (§ 393 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 429 CSP).

10.1. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie uznesením č. k. 85P/159/2024 - 138 z 2. júna 2025 (č. l. 138), vyzval dovolateľku na odstránenie vád podania, a to v lehote 10 dní odo dňa doručenia tohto uznesenia, ktorú vadu v podobe absencie právneho zastúpenia matka maloletého neodstránila.

11. Vzhľadom k tomu, že dovolateľka v odvolacom konaní v čase podania dovolania nebola zastúpená advokátom, resp. osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa v zmysle ustanovenia § 429 ods. 1 CSP, hoci bola na odstránenie tohto procesného nedostatku vyzvaná, a nie sú splnené ani podmienky ustanovenia § 429 ods. 2 CSP, najvyšší súd dovolanie dovolateľky odmietol podľa § 447 písm. e) CSP pre nesplnenie podmienky dovolacieho konania spočívajúcej v nedostatku právneho zastúpenia bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.

12. Podľa uznesenia najvyššieho súdu z 18. decembra 2019 sp. zn. 4Cdo/190/2019, publikovaného pod R 39/2020 v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, spísanie dovolania advokátom je obligatórnou podmienkou dovolacieho konania, ktorá musí byť splnená už pri podaní dovolania; jej nedostatok musí byť odstránený do uplynutia zákonnej lehoty na podanie dovolania. To neplatí, ak dovolateľ nebol riadne poučený odvolacím súdom.

13. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že v danom prípade nie je splnená osobitná obligatórna podmienka dovolacieho konania vyplývajúca z § 429 ods. 1 CSP a z toho dôvodu nemožno rozhodovať ako o procesných návrhoch dovolateľa obsiahnutých v dovolaní, tak aj uskutočniť meritórny dovolací prieskum, nakoľko prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútny, ale je obmedzený citovaným zákonným ustanovením sledujúcim legitímny cieľ, ktorým je podanie iba kvalifikovaných podaní (dovolaní) na najvyšší súd ako mimoriadnu opravnú inštanciu.

14. Z týchto dôvodov najvyšší súd odmietol dovolanie matky maloletého podľa § 447 písm. e) CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak neboli splnené podmienky podľa § 429 CSP.

15. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.